

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) ชนิดเชิงสำรวจ (survey studies) เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องต่อการบัญญัติกฎหมาย-สุขภาพจิตในประเทศไทย ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง ตลอดจนเพื่อหาขอบเขตของเนื้อหากฎหมายที่ควรบัญญัติในกฎหมายสุขภาพจิตของประเทศไทย โดยดำเนินการวิจัยดังนี้

การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้มี 3 กลุ่มนักวิชาชีพ ได้แก่ ผู้พิพากษา จิตแพทย์ ตำรวจ จำนวนทั้งหมด 384 คน

กลุ่มตัวอย่างประชากรผู้พิพากษา ได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) ซึ่งมีเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง (Inclusion criteria) ดังนี้

1. เป็นผู้พิพากษาปฏิบัติหน้าที่ประจำศาลอาญาในกรุงเทพมหานคร
2. ไม่จำกัด อายุ เพศ
3. ไม่จำกัดประสบการณ์ทำงาน

จากนั้นก็ทำการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) โดยมีบัญชีรายชื่อผู้พิพากษาประจำศาลอาญาในกรุงเทพมหานคร ทั้ง 3 แห่ง คือ ศาลอาญากรุงเทพ ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญาธนบุรี มีทั้งหมด 72 คน แล้วทำการจับฉลากขึ้นมา จนได้กลุ่มตัวอย่างประชากรครบตามจำนวน N ที่คำนวณขนาดประชากรได้เท่ากับ 36.81 คน = 37 คน

กลุ่มตัวอย่างประชากรจิตแพทย์ ได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) ซึ่งมีเกณฑ์คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. เป็นจิตแพทย์ที่เป็นสมาชิกสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย
2. เป็นจิตแพทย์ที่ยังคงปฏิบัติงานในสังกัดกรมสุขภาพจิต , กรุงเทพมหานคร , กระทรวงกลาโหม, และทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร
3. ไม่จำกัด อายุ เพศ
4. ไม่จำกัดประสบการณ์ทำงาน

จากนั้นใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายโดยมีบัญชีรายชื่อจิตแพทย์จากสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทยจากประชากรทั้งหมดที่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร 179 คน แล้วทำการจับสลากขึ้นมาจนได้กลุ่มประชากรที่ต้องการตามจำนวน N ที่คำนวณขนาดตัวอย่างประชากรได้เท่ากับ 91.52 คน=92 คน

กลุ่มตัวอย่างประชากรตำรวจ ได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) ซึ่งมีเกณฑ์คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. เป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ปฏิบัติหน้าที่พนักงานสอบสวน
2. ดำรงตำแหน่งตั้งแต่รองสารวัตรสอบสวนสืบสวนคดีอาญาขึ้นไป ในสถานีตำรวจนครบาล
3. ไม่จำกัดอายุ
4. ไม่จำกัดประสบการณ์ทำงาน

จากนั้นใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายโดยมีบัญชีรายชื่อพนักงานสอบสวน จากกองกำลังพล กรมตำรวจจากประชากรทั้งหมด 500 คน โดยทำการจับสลากจนได้กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ต้องการตามจำนวน N ที่คำนวณขนาดตัวอย่างประชากรได้เท่ากับ 255.65 คน = 255 คน

ซึ่งเมื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรตามเกณฑ์ที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยได้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ที่จะทำการศึกษาทั้งสิ้น 384 คน

การคำนวณขนาดตัวอย่างประชากร ได้จากการคำนวณโดยใช้สูตรคำนวณตัวอย่าง (ทักสตัน นุชประยูร และ เต็มศรี ชานิจารกิจ , 2533 : 182) ดังนี้

$$n = \frac{Z^2 pq}{d^2}$$

n = จำนวนตัวอย่าง

Z = ค่า Z จากตาราง เมื่อ $\alpha = .05$ มีค่าเท่ากับ 1.96

P = สัดส่วนความคิดเห็นที่ยอมรับได้ในเรื่องกฎหมายสุขภาพจิตมากที่สุดเท่ากับ 0.5

q = $1 - p$

d = ความคลาดเคลื่อนของโอกาสที่จะพบ (Maximum Permissible error) = 10 % หรือ = $.1 \times 0.5 = 0.05$

แทนค่าสูตร $Z = 1.96, p = 0.5, q = 0.5, d = 0.05,$

$$n = \frac{(1.96)^2 \times 0.5 \times 0.5}{(0.05)^2}$$

$$= \frac{0.9604}{0.0025}$$

$$= 384.16 \text{ ราย}$$

$n = 384.16$ ราย

เนื่องจากกลุ่มประชากรแต่ละอาชีพมีจำนวนไม่เท่ากัน

Proportional Allocation

Stratified Sampling แต่ละอาชีพให้ได้เป็นสัดส่วนกัน

n_1 = ผู้พิพากษา มีจำนวน 72 คน

n_2 = จิตแพทย์ มีจำนวน 179 คน

n_3 = ตำรวจ มีจำนวน 500 คน

รวม = 751 คน

$$n_1 \text{ (ผู้พิพากษา)} = \frac{384 \times 72}{751} = 36.81 = 37 \text{ คน}$$

$$n_2 \text{ (จิตแพทย์)} = \frac{384 \times 179}{751} = 91.52 = 92 \text{ คน}$$

$$n_3 \text{ (ตำรวจ)} = \frac{384 \times 500}{751} = 255.65 = 255 \text{ คน}$$

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมความคิดเห็นของนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องต่อการบัญญัติกฎหมายสุขภาพจิตในประเทศไทย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับดังนี้

1.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ตำรา วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยต่าง ๆ พร้อมทั้งปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย ด้านจิตวิทยา จิตแพทย์ นักสถิติ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

1.2 สร้างแบบสอบถาม แล้วตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามทั้งหมด โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่านดังนี้ ศาสตราจารย์นายแพทย์สมพร บุษราภิจ รศ.ดร. อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ รศ.ดร. เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ นายแพทย์ประทีป ลิขิตเลอสรวง

1.3 นำแบบสอบถามทั้งหมดที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ เพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

2. ลักษณะเครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะดังนี้

2.1 แบบสอบถามเปิดปลายปิด (close - end questionnaire) และแบบสอบถามชนิดเปิดปลายเปิด (open - end questionnaire)

2.2 แบบสอบถามความคิดเห็นแบบปลายปิด กำหนดให้แต่ละข้อมีคำตอบ 3 คำตอบ คือ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ

ลักษณะของแบบสอบถามประกอบด้วย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ เพศ ภูมิลำเนา การศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ทำงาน และลักษณะงานที่ต้องรับผิดชอบ และข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยจิตเวช

2. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องต่อการบัญญัติกฎหมายสุขภาพจิต

การหาความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของ เครื่องมือ

การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องต่อการบัญญัติกฎหมายสุขภาพจิตในประเทศไทย ผู้วิจัยได้นำไปปรึกษาและขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 ท่าน คือ นักกฎหมาย จิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักสถิติ พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) หลังจากผ่านการพิจารณาทุกท่านแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำที่ได้รับ

การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม กระทำโดยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ที่มีลักษณะ เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาทุกประการ จำนวน 30 คน (วิชาชีพละ 10 คน) ด้วยการหาความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient of Alpha) มีสูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{\sum \text{Var}(i)}{\text{Var}(x)} \right)$$

เมื่อ K = จำนวนข้อกระทงในแบบสอบถาม

$\text{Var}(i)$ = ผลรวมจากความแปรปรวนของการกระจาย

$\text{Var}(x)$ = ความแปรปรวนของการกระจายของคะแนนสอบทั้งหมด

จากการคำนวณได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม = 0.7

หมายเหตุ ขนาดของสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงที่ยอมรับได้ สำหรับการวัดที่พิจารณาเป็นกลุ่ม = .66 (ประคอง กรรณสูตร , 2525)

การ เก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และดำเนินการเก็บข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างและชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา ตลอดจนรายละเอียดในการตอบแบบสอบถาม
3. แจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างทำการตอบ
4. เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยจะตรวจสอบความครบถ้วนของคำถามทุกข้อ
5. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

รวบรวมข้อมูลที่ได้ทั้งหมด นำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ พร้อมทั้งทำการลงรหัส และบันทึกข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical package the Social Sciences) โดยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญที่ .05 โดยใช้สถิติดังนี้

1. ใช้สถิติเชิงพรรณนา แสดงผลข้อมูล เป็นรูปร้อยละ
  - ก. หาค่าร้อยละ (percentage) ของคำตอบเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว และข้อความตอบในคำถามแบบปลายปิด ให้เลือกตอบ และแบบสอบถามปลายเปิด
2. ใช้สถิติเชิงอนุมานทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ไคสแควร์ (chi - square) แบบ Independence ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว คือ ความคิดเห็น กับ อาชีพ ข้อมูลที่รวบรวมได้เป็นข้อมูลในระดับนามบัญญัติ ซึ่งเป็นข้อมูลอยู่ในรูปความถี่ ลักษณะของข้อมูล คือ
  1. ระดับความคิดเห็น แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ
  2. อาชีพ แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ ผู้พิพากษา จิตแพทย์ และตำรวจ